

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת חולין

דפים קכד - קכט, פרשת תזריע תשע"ט

דרך ישרה תמצית הדף

דף קכד

*צירוף לכזית. *צירוף בעור.

1. דיני צירוף לכזית. עור שיש עליו כזית בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא, ואמרינן דה"מ שפלטתו חיה אבל פלטתו סכין בטל ואפילו ביותר מכזית ומוקמינן לה במרודד שהוא קלוש. 2. אם היו על העור שני חצאי כזיתים אינו מטמא במגע דנתמעט מנבלתם, ודעת רי"ש דבפלטתו חיה מטמא במשא דאתרבי מהנושא ולר"ע אינו מטמא כיון שבטל אגב העור, וקאמר לדברי רי"ש נאמר הנוגע והנושא דמי שאינו בכלל מגע אינו מטמא במשא. 3. שני חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן ר"ע מודה שטמא, ואיכא מ"ד שאם שני החצאים נפרדים אינו מטמא משום דבעינן נישא בבת אחת, ודברי רי"ש ור"ע דשני חצאין מטמאין זהו איירי בנוגע ע"י בשר דק המרודד.

שני חצאי זיתים על העור דעת רי"ש שמצטרפין לטומאת משא, לבר פדא זהו דווקא לאחוריו אבל מלפניו איכא אף טומאת מגע ורבי יוחנן פליג דקסבר אין נוגע וחוזר ונוגע. והשמועות 1. ר"י קאמר שרי"ש כשיטת כר"ד בן הרכנס הסובר שכל המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לאהל לא מטמאין דאין מאהיל וחוזר ומאהיל, ורבנן שמטמאין אתו כר"ע דמטמא בשני חצאי זיתים התחובים בקיסם. 2. ר"ע הקשה על רי"ש הלא בא לכלל מגע, ואתי שפיר לר"י דקסבר שאינו מיטמא אף מלפניו, ולבר פדא הפירכא דבעינן שיטמא במגע מכל צד ואפילו מאחוריו. ובעי האם רי"ש מטמא דקסבר סגי שבא לכלל מגע שלפניו, או דלית להאי ילפותא כלל וא"כ יטמא אף בקולית טמאה, ולא איפשיטא.

דף קכה- קכו

*קולית. *טומאה בקולית המת. *נגיעה ואהל ביחד. *בקיעת טומאה טמונה.

1. דין קולית של אדם ושל קדשים הנוגע בהם בין סתומין ובין נקובים טמא. 2. הנוגע בקולית של נבילה ושרץ סתומים טהורים שנאמר בנבלתה, ניקבו טהורים שנאמר הנוגע, וטומאת משא ילפינן שנאמר הנוגע והנושא דכל שבא לכלל מגע בא לכלל משא, ואמרינן דאם חישוב לנקוב הוא כנקוב ואינו דמחוסר מעשה. 3. וכן דין קולית שרץ וביצת שרץ המרוקמת שנאמר הטמאים, דווקא רקמה שנאמר השרץ, ובעינן נגיעה שנאמר הנוגע יטמא ולמעט שאינה נקובה, ושיעור הנקיבה כחוט השערה.

1. הטומאה בקולית המת. 1. מטמאת בנגיעה ולא באהל ואיירי שיש מול מבפנים פחות מכזית ושי"מ דאינו מעלה ארוכה מבחוץ, והמח' במת שבו עצם כשעורה מטמא אבל במוקדשין איירי שיש כזית וקמ"ל דמטמאין בגלל שמשו נותר ונבילה בעינן ניקבה אף שיש בה כזית. 2. לעולם מח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ ואיירי ששפה לרחבה דאז טהורה מלטמא באהל. 3. איכא כזית מוח מבפנים ואיירי במתקשקש וקסבר מוח מעלה ארוכה מבחוץ.

אמרינן דבטומאת מת נגיעה ואהל הוו שם אחד, והשמועות 1. הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית או חצי זית מאהיל עליו שמא ומזה מצטרפים שמעינן דהוו שם אחד, ומקשינן מסיפא דאם נוגע בחצי זית ודבר אחר

מאהיל עליו ועל חצי זית טהור, אלא אתי כמ"ד דהו שתי שמות ורישא דמצטרפין איירי בטומאה רצוצה בין שני מגדלים דכולה משום נגיעה. 2. לרבי יוסי אהל נחשב לנגיעה דקאמר מלא תרווד רקב מטמא בנגיעה ולא שייד חל בעפר לגעת בכולו. 3. הא דקתני גבי רקב תרתי נוגע ומאהיל, לאביי פחות מטפח נחשב לנגיעה ויותר מטפח הוי אהל ולרבא אם הוא חשיב אהל ואם דבר מאהיל עליו ועל הרקב נחשב לאהל. 4. חבילי מיטה שיש בהם נקבים ופרסן באויר מעל המת הנוגע כנגד הנקב טמא, לרבא איירי למעלה מטפח וש"מ נחשב לנוגע, ולאביי איירי בפחות מטפח ולא דומה לכסות שמתבטלת כלפיו וקסבר דדעת רבי יוסי שטומאה טמונה אינה בוקעת. 5. דעת ר"ש שמגע ואהל לא הו שם אחד, דקאמר מלא תרווד רקב מטמא במשא ובאהל ולא במגע וזהו דלא כרבי יוסי, עצם כשעורה מטמאה במגע ומשא ולא באהל, גולל ודופק מטמאין במגע ואהל ולא במשא.

אביי קאמר דדעת רבי יוסי שטומאה טמונה אינה בוקעת, והשמועות 1. תיבת המגדל שיש טומאה בתוכה ואיכא פותח טפח בתיבה ולא ביציאתה, לת"ק הבית טמא ורבי יוסי מטהר דאין לומר דרך הטומאה לצאת דיכול להוציאה לחצאין וקסבר טומאה טמונה אינה בוקעת. 2. הכלב שאכל בשר אדם מת והכלב מת מוטל על האיסקופה בתר מה אזלין: לר"מ בתר צוארו אם יש בו פותח טפח, לרבי יוסי לפי מקום הטומאה, לר"א לפי שוליו ולריב"ב או פיו או שוליו, ומוקמינן דרבי יוסי קאמר רואין את חלל הטומאה וסובר שצריך שיהא בצואר חלל טפח ושתהיה הטומאה בתוך הבית.

דף קכז

*הדרשות בעכבר. *מיני בע"ח. *צמקו במחובר בטומאה ושב. *הכשר מדולדלין בשחיטה.

1. דרשות הפסוקים בעכבר. 1. עכבר משמע גם עכבר ים, ודחינן להו"א דנילף מחולדה שהיא ביבשה ודחי כל ששמה חולדה ה"נ עכבר, ולמסקנא מקרא על הארץ. 2. ירד לים מטמא שנאמר השורץ, וזהו בכל מקום. 3. עכבר שחציו בשר וחציו אדמה מטמא אף שאינו פרה ורבה, וילפינן להו"א מחולדה כל ששמה חולדה ודחי דומיא דחולדה שהיא פרה ורבה, ולמסקנא שנאמר בשורץ. ואין לומר שעכבר שבים טמא וירד לים טהור, דכיון שהים מקום טומאה אין לחלק בדינו. 4. ספק טומאה צפה טהור, שנאמר פעם נוספת על הארץ.

מיני בעלי חיים 1. הצב למינהו לרבות ערוך בן הנפילים וסלמנדרא, ור"ע אמר מה רבו מעשיך ה' שיש בריות הגדולות בים ויש ביבשה יש באויר ויש באש ואם יוצאות חוץ למקומן מיד מתות. 2. כל שיש ביבשה יש בים מלבד חולדה שנאמר האזינו כל יושבי חלד. 3. המקום שנקרא נרש: אינו מן היישוב, ונמצאות בו חיות הגדילות במים, כל יושביה רשעים, ובשמתא החלב והעור הבשר והאליה, ותושביה מוחזקים לגנבים שאם נרשאה נשק לך מזה את שיניך, וכן אמרינן על אנשי נהר פקוד ופומבדיתא. 4. במקום רשעים ראו נחש כרוך על הצב ויצא ערוך מביניהם וזהו נס בתוך נס לפורענות.

תאנים שצמקו בעודן מחוברות לאילן מטמאות אכילין אף דהתולש מהן בשבת חייב חטאת, והראיות 1. האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמאין במקומן טומאת אוכלין וצריכין הכשר ואיירי שלא מעלין ארוכה, אבל לא מטמאין טומאת נבילות דבעינן עד שיפול. 2. ירקות שמצקו באיביהן כגון כרוב ודלעת אינם מטמאין טומאת אוכלין ומשמע דירקות אחרים שיבשו בלא עוקציהן מטמאין, ודחי דאיירי שאף עוקציהן יבשו וקמ"ל קצצן ע"מ לייבשן דמטמאין. 3. אילן שנפשח ובו פירות הו כולושין לכל דבריהם ואם הפירות יבשו הו כמחוברין, ודחי כל אחד כדאיתיה ולעולם הפירות מיטמאין.

נשחטה הבהמה והיו בה אבר ובשר המדולדלין לר"מ הוכשרו בדמיה ולר"ש לא הוכשרו, ומפרשינן במאי פליגי 1. האם בהמה נעשית יד לאבר. 2. אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו, וכן דעת רבי יוחנן שהקשה מכאן על הא דאמר ר"מ באוכל שנפרס ומעורה במקצת שיהא אוחז בקטן וגדול עולה עמו ולכן קאמר דמוחלפת השיטה וזה לדעת רבי שטבול יום שוה לשאר הטומאות. 3. האם יש יד רק לטומאה או גם להכשר. 4. הכשר קודם למחשבה, דר"ע בתחילה סבר שא"צ הכשר שני וחזר בו. 5. נתקנה הדם בין סימן לסימן, האם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף והיו דם שחיטה או דהוי דם מכה. 6. האם שחיטה מכשרת ולא דם.

דף קכח

*האיבעיות בדיני ידות. *טומאת אבר מהחי.

האיבעיות בדיני ידות 1. האם בהמה בחייה נעשית יד לאבר. 2. קישות שנטעה בעציץ שאינו נקוב והגדילה ויצאה חוץ לעציץ טהורה ולר"ש רק מה שיצא נטהר, ובעי מהו שתיעשה יד לחברתה. 3. המשתחוה לחצי דלעת אסורה, ובעי מהו שתיעשה יד לחברתה. 4. יחור תאנה שנפשח ומעורה בקליפה ר"י מטהר ולחכמים טהור רק אם יכול לחיות, ובעי האם נעשה יד לחבירו. 5. אבן שבזוית חולץ את כולה ונותץ רק את שלו ומניח את של

חבירו ובעי מהו שתיעשה יד, ועלו בתיקו.

בהמה שמתה ויש בה אבר המדולדל מטמא משום אבר מן החי ולא משום אבר מן הנבילה ונפ"מ שבשר הפורש ממנו אינו מטמא, ומייתי מנין לאבר מן החי שמטמא 1. וכי ימות מן הבהמה ילפינן לאבר מן החי שמטמא ולטרופה שיצא אבר ממנה ושחטה שרק מקצתה מטמא. 2. בשר הפורש מן החי אינו מטמא שנאמר וכי ימות מן הבהמה וילפינן לריה"ג דומיא דמיתה שאינה עושה חליפין, לר"ע דומיא דבהמה שהיא גידים ועצמות וקסבר כוליא וניב שפתים אינם אבר ולרבי בשר גידין ועצמות וקסבר דארכובה אינה אבר. 3. גבי שרצים נמי נחלקו דריה"ג יליף מבמותם ור"ע ורבי ילפי משרץ, וצריכא לאשמועינן בתרוייהו כיון דשרץ מטמא בכעדשה ובהמה מטמאה במשא.

דף קכט

***מעשה עץ שימש. *אוכל שאפשר להאכילו. *טומאה באיברי אדם.**

השמועות בדברים דאמרינן ששימש מעשה עץ 1. החותך כזית בשר מאבר מן החי חתכו ואח"כ חישב עליו להאכילו לגוי טהור ואם חישב עליו אח"כ חתכו טמא, ומקשינן דזהו טומאת בית הסתרים ותירץ דאתי כר"מ שמטמא מגע בית הסתרים או דאיירי שהוכשר, ומפרשינן שצריך הכשר ואינו מטמא טומאה אגב אביו כיון שכאשר היה מחובר לאבר שימש רק מעשה עץ. 2. כופת שאור שיחדה לשיבה בטלה מתורת חמץ במושב הזב, ואין לומר דא"כ מצאנו אוכל שמטמא טומאה חמורה כיון שמשמש מעשה עץ ולא בתורת אוכל. 3. וכן אמרינן לגבי: תקרובת ע"ז של אוכלין מטמאין באהל. 4. חיבורי אוכלין שבכלים דינם ככלי. 5. חלב של נבילה בכפרים אם חשב עליו לאכילה מטמא טומאת אוכלין וכאשר מחובר לכוליא טומאתו מדאורייתא. 6. בית שסככו בזרעים נטהרו.

אמרינן דטעמא דר"ש שנאמר מכל האוכל אשר יאכל ש"מ דרק אוכל שאתה יכול להאכילו לגוי בהיתר למעט אבר מן החי קרוי אוכל, ומפרשינן היכא קאי 1. הא דאמרינן במשנה ר"ש מטהר קאי להו"א ארישא באבר המדולדל המעורה בבע"ח וטעמיה דבעינן ראוי להאכילו, ודחי דלמא טעמיה הואיל ומעורה. 2. נשחטה הבהמה לר"ש לא הוכשר אבר המדולדל, ודחי דלמא מקבל טומאה אך לא נעשה יד. 3. למסקנא ר"ש קאי אסיפא וקסבר דאף אם מתה הבהמה הבשר צריך הכשר, וטעמיה דבעינן אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים. דיני טומאה באיברי אדם 1. האבר והבשר המדולדלין באדם טהורין. 2. מת האדם הבשר המדולדל טהור ואבר המדולדל לר"מ מטמא משום אבר מן החי, ור"ש מטהר וקאי על אבר מן המת וכו"א או על עצם ובשר שפירשו מאבר מן החי וכו"א ורבי יהושע דלקמן. 3. אבר שלם מן המת לר"א אינו מטמא ולרבי יהושע מטמא בק"ו מאבר מן החי, וכן בשר או עצם שפירשו מאבר מן המת טמאים. 4. כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר"א מטמא ורבי יהושע ור"נ בן הקנה מטהרין. 5. עצם כשעורה שפירש מאבר מן החי רנב"ה מטמא ר"א ורבי יהושע מטהרין.

הדרן עלך פרק תשיעי דחולין!

שאלות לחזרה ושינון

ד. המח' באבר המדולדל בבהמה שנשחטה, ובמאי פליגי (6)

א. האיבעיות בדיני ידות (5)

ב. אבר המדולדל בבהמה שמתה, ומנין לאבר מן החי מטמא (3)

א. השמועות בדברים דאמרינן ששימשו מעשה עץ (6)

ב. אהיכא קאי ר"ש דבעי שיוכל להאכיל לגוי בהיתר (2)

ג. דיני טומאה באיברי אדם (5)

הדרן!

א. דיני צירוף לכזית (3)

ב. המח' בשני חצאי זיתים על העור והשמועות (2)

א. דין קכה-קכו

א. דין קולית (3)

ב. הטומאה בקולית המת (3)

ג. השמועות בדין נגיעה ואהל משם אחד (5)

ד. הדין בטומאה טמונה והשמועות (2)

א. דרשות הפסוקים בעכבר (4)

ב. מיני בעלי חיים (5)

ג. הראיות לדין תאנים שצמקו באיביהן דמטמאות אף שהתולש מהן בשבת חייב (3)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפיך.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפיך	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖	
	עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חרדים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~339~

המערכת